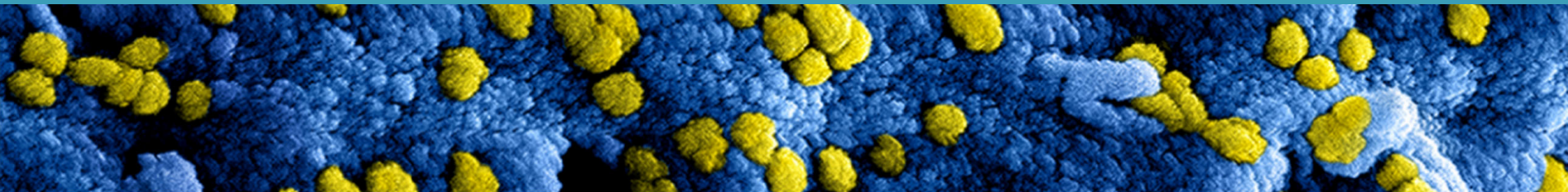

COVID-19 bij verpleeghuisbewoners

Factsheet 3: sterfte en risicofactoren voor sterfte

COLOFON

COVID-19 bij verpleeghuisbewoners Sterfte en risicofactoren voor sterfte

AUTEURS

Jeanine Rutten
Anouk van Loon
Janine van Kooten
Karlijn Joling
Laura van Buul
Martin Smalbrugge
Cees Hertogh

Oktober 2020. Universitair Netwerk Ouderenzorg, Amsterdam UMC, locatie VUmc (UNO-VUmc).

Deze publicatie is tot stand gekomen in het kader van het programma Leren van Data.
Een samenwerkingsverband tussen Amsterdam UMC, locatie VUmc, Nivel en Verenso.

Contact: uno@vumc.nl

Inleiding

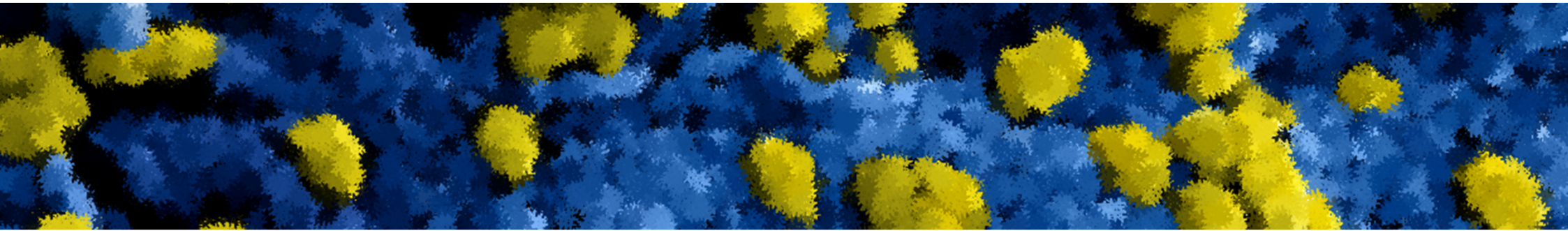
- Om beter inzicht te krijgen in (verdenkingen op) COVID-19 bij verpleeghuisbewoners is een registratie opgezet die informatie uitvraagt via het elektronisch patiëntendossier (EPD).
- In deze factsheet zijn gegevens uit de periode 18 maart t/m 13 mei 2020 van verpleeghuisbewoners met COVID-19 die door artsen werden geregistreerd in het EPD Ysis vergeleken met die van verpleeghuisbewoners zonder COVID-19 uit de periode 1 april tot 1 mei 2019.
- **Deze factsheet gaat over:**
  - Risico op overlijden bij verpleeghuisbewoners met en zonder COVID-19
  - Risicofactoren voor overlijden bij verpleeghuisbewoners met en zonder COVID-19

Eerdere resultaten kunt u hier vinden:

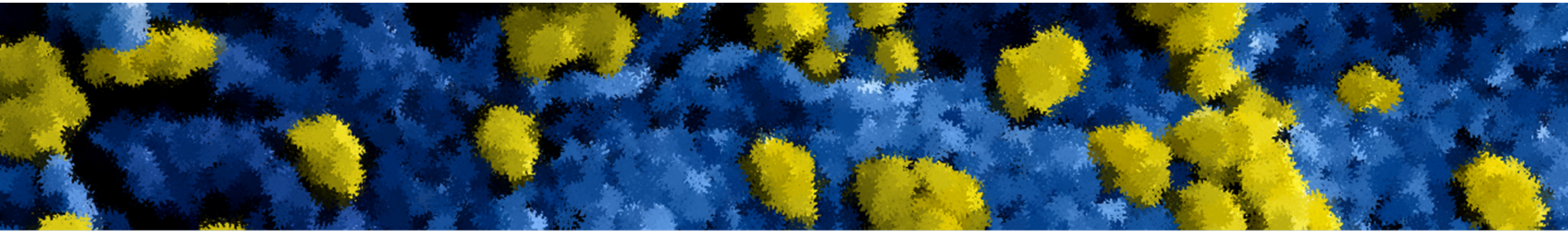
[Factsheet 1: COVID-19 bij verpleeghuisbewoners: symptomen en beloop](#)

[Factsheet 2: COVID-19 bij verpleeghuisbewoners: patiëntkenmerken en risicofactoren](#)

Meer informatie over de registratie en selectie van de patiëntengroep is te vinden in de Methodologische verantwoording vanaf pagina 21

Achtergrond

Eerder onderzoek: Verpleeghuisbewoners met verdenking op COVID-19

- Verpleeghuisbewoners met COVID-19 hebben een 3x groter risico op overlijden binnen 30 dagen dan verpleeghuisbewoners waarbij COVID-19 werd uitgesloten (maar er wel een verdenking was).
- Risicofactoren voor overlijden bij verpleeghuisbewoners met COVID-19 waren het mannelijke geslacht, dementie, nierfalen en de ziekte van Parkinson.

Huidig onderzoek: Verpleeghuisbewoners met en zonder COVID-19

- Wat is het risico op overlijden binnen 30 dagen voor verpleeghuisbewoners met en zonder COVID-19?
- Hebben mannelijke verpleeghuisbewoners, t.o.v. vrouwelijke verpleeghuisbewoners, alleen een verhoogd risico op overlijden binnen 30 dagen in geval van COVID-19? Of hebben mannelijke verpleeghuisbewoners sowieso een verhoogd risico op overlijden?
- Hebben verpleeghuisbewoners met dementie en de ziekte van Parkinson alleen een verhoogd risico op overlijden binnen 30 dagen in geval van COVID-19? Of hebben bewoners met deze aandoeningen sowieso een verhoogd risico op overlijden?

Methode: case-control onderzoek

COVID-19

N = 1.294

Geen COVID-19

N = 17.999

- Wij gebruikten gegevens van 1.294 bewoners met een **COVID-19 verdenking** op het eerste registratieformulier waarbij later bij de follow-up de **diagnose bevestigd** werd (periode 18 maart t/m 13 mei 2020).
- Bewoners met een verdenking op COVID-19 bestonden, conform het testbeleid op dat moment, voornamelijk uit bewoners met koorts, kortademigheid en/of hoesten, maar ook uit bewoners met atypische klachten en bewoners die getest werden vanwege contactonderzoek.
- Wij vergeleken deze gegevens met gegevens van 17.999 bewoners zonder **COVID-19** (periode 1 april 2019 tot 1 mei 2019)
- Uitkomstmaat: overlijden binnen 30 dagen na
  - vaststellen van een verdenking van COVID-19 (case)
  - na inclusiedatum → 1 april 2019 (control)

Patiëntkenmerken

Kenmerken bewoners met en zonder COVID-19

	COVID-19 (N = 1.294)	Geen COVID-19 (N = 17.999)	Totaal (N = 19.293)
Leeftijd: gemiddelde (SD)	84 (9)	83 (10)	83 (10)
Geslacht: % vrouw	64%	66%	66%
Type afdeling:			
Psychogeriatric (%)	48%	51%	51%
Somatiek (%)	18%	25%	24%
Revalidatie/ELV (%)	18%	18%	18%
Overig/onbekend (%)	17%	6%	7%
Comorbiditeit:	(N=1.284)	(N=17.886)	(N=19.170)
Dementie	64%	56%	56%
Cardiovasculair lijden	49%	43%	43%
Cerebrovasculair lijden	41%	34%	35%
Diabetes Mellitus	26%	24%	24%
Pulmonaal lijden	17%	16%	16%
Nierfalen	19%	13%	13%
Ziekte van Parkinson	6%	7%	7%

De bewoners met en zonder COVID-19 zijn wat betreft leeftijd en geslacht vergelijkbaar. De bewoners met COVID-19 hebben vaker dementie, cardiovasculair- en cerebrovasculair lijden en nierfalen.

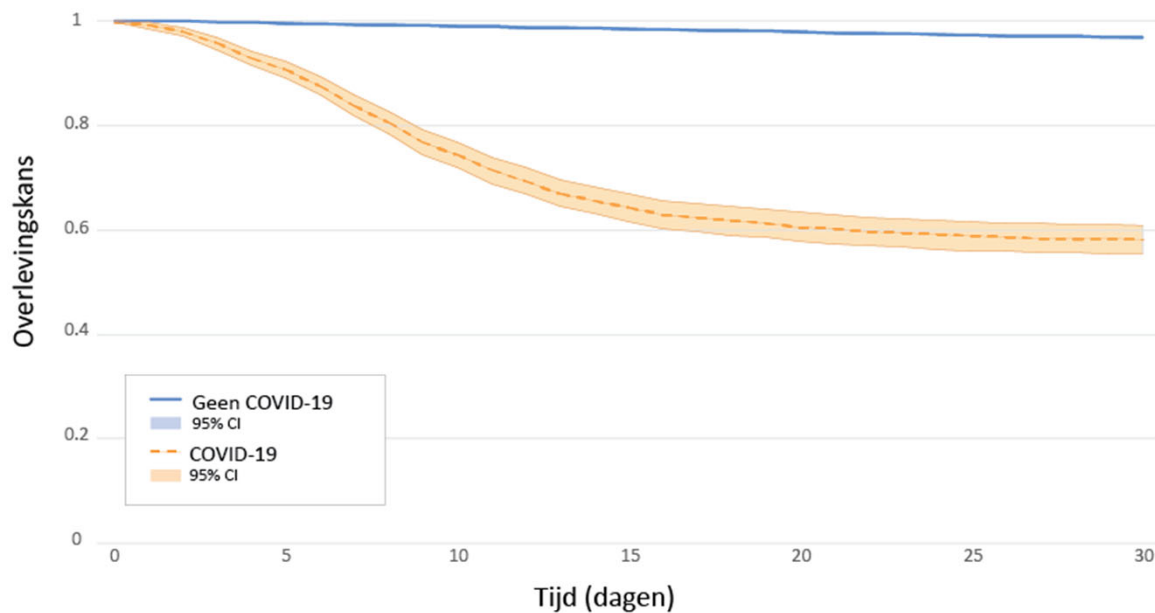

Risico op overlijden binnen 30 dagen

Overlevingskans bij bewoners met en zonder COVID-19

- **42%** van de bewoners met COVID-19 kwam binnen 30 dagen te overlijden (95% BI: 39-45%), versus **3,2%** van de bewoners zonder COVID-19 (95% BI: 3,0-3,4%).
- Bewoners met COVID-19 hebben een **18x** **grotere kans** om binnen 30 dagen te overlijden dan bewoners zonder COVID-19 (Hazard ratio: 18 (95% BI: 16 - 20))*.

* Gecorrigeerd voor geslacht, leeftijd, dementie, cardiovasculair- en cerebrovasculair lijden, diabetes mellitus, pulmonaal lijden, nierfalen en de ziekte van Parkinson

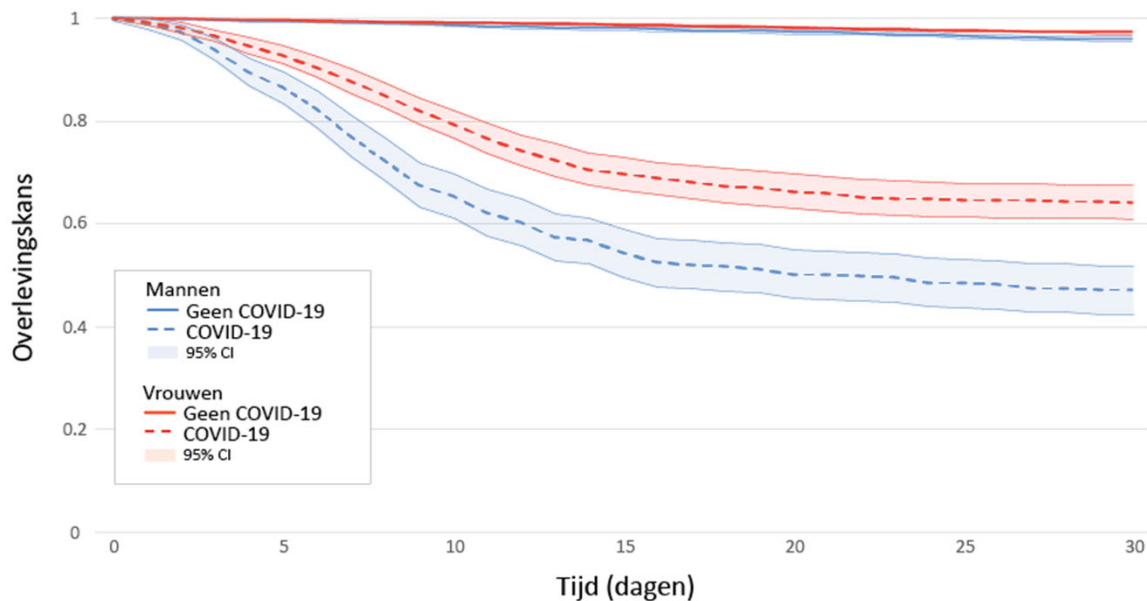

Het mannelijke geslacht als risicofactor voor overlijden binnen 30 dagen

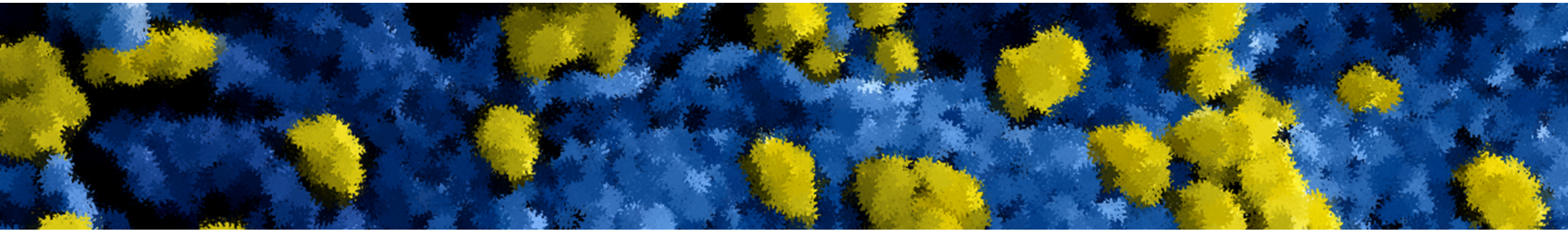

Verskil in sterfte tussen mannen en vrouwen

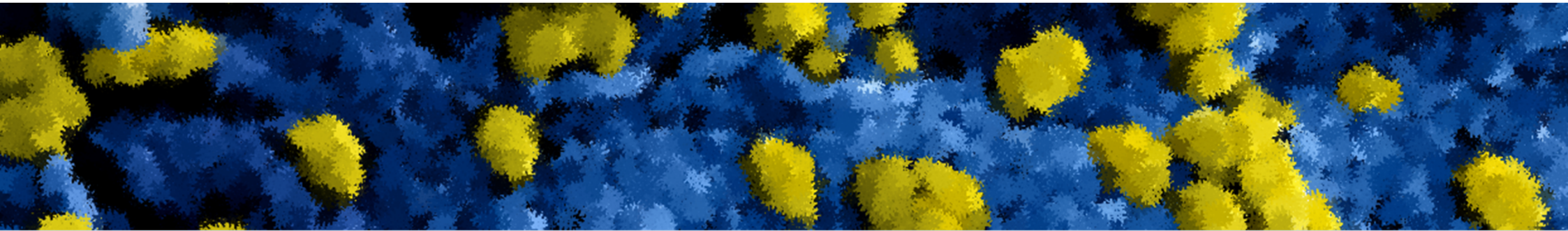

- In de COVID-19 groep kwam **53%** van de mannen binnen 30 dagen te overlijden (95% BI:48-58%) versus **36%** van de vrouwen (95% BI:33-39%)
- In de COVID-19 groep hebben mannen **1,8x** **grotere kans** om binnen 30 dagen te overlijden dan vrouwen (95% BI: 1,5 - 2,2).*
- Echter, ook in de groep zonder COVID-19 hebben mannen **1,7x** **grotere kans** om te overlijden binnen 30 dagen dan vrouwen (95% BI: 1,4 - 2,0).*
- Het verschil tussen mannen en vrouwen in het risico op overlijden binnen 30 dagen is **niet** groter in geval van COVID-19 ($p = 0,24$).

* Gecorrigeerd voor geslacht, leeftijd, dementie, cardiovasculaire- en cerebrovasculair lijden, diabetes mellitus, pulmonaal lijden, nierfalen en de ziekte van Parkinson

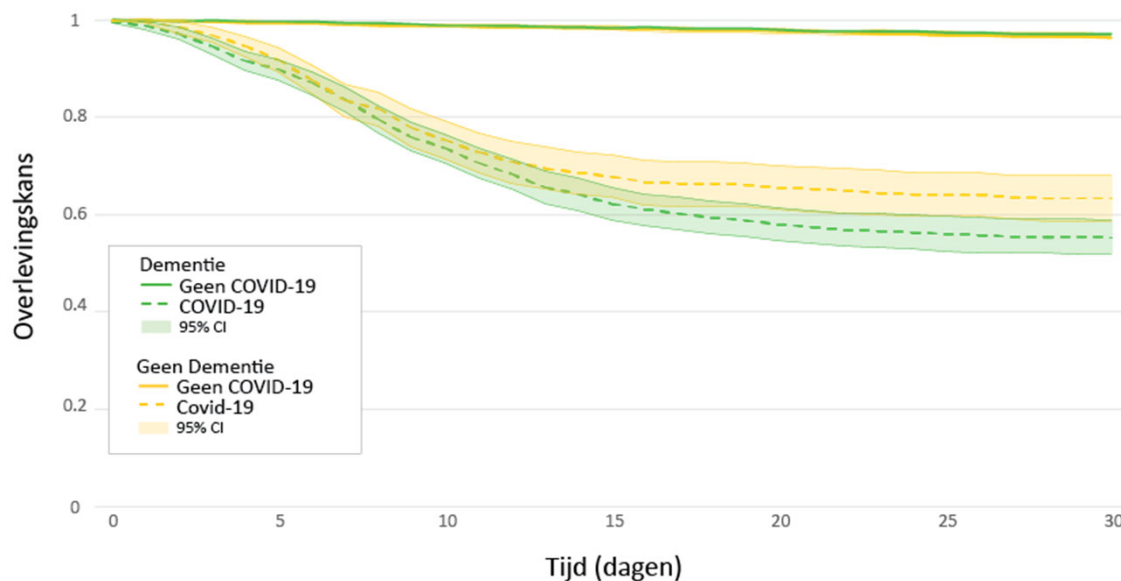

Dementie en de ziekte van Parkinson als risicofactor voor overlijden

Verskil in sterfte tussen bewoners met en zonder dementie

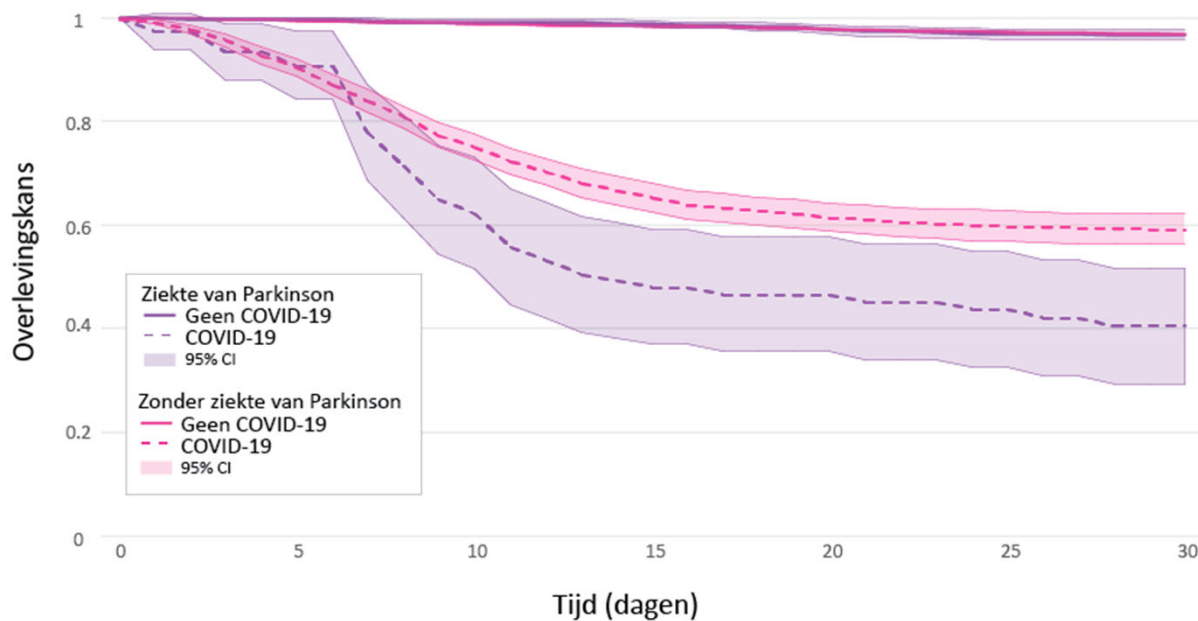

- In de COVID-19 groep kwam **45%** van de bewoners met dementie binnen 30 dagen te overlijden (95% BI: 41-48%) versus **37%** van de bewoners zonder dementie (95% BI: 32-41%)*
- In de COVID-19 groep hadden bewoners met dementie **1,3 x grotere kans** om binnen 30 dagen te overlijden dan bewoners zonder dementie (95% BI: 1,1-1,6).*
- In de groep zonder COVID-19 hadden bewoners met dementie **geen grotere kans** op overlijden binnen 30 dagen.*
- Het risico op overlijden binnen 30 dagen voor bewoners met dementie was dus enkel **groter** in geval van COVID-19 ($p = 0,013$).*

* Gecorrigeerd voor geslacht, leeftijd, dementie, cardiovasculair- en cerebrovasculair lijden, diabetes mellitus, pulmonaal lijden, nierfalen en de ziekte van Parkinson

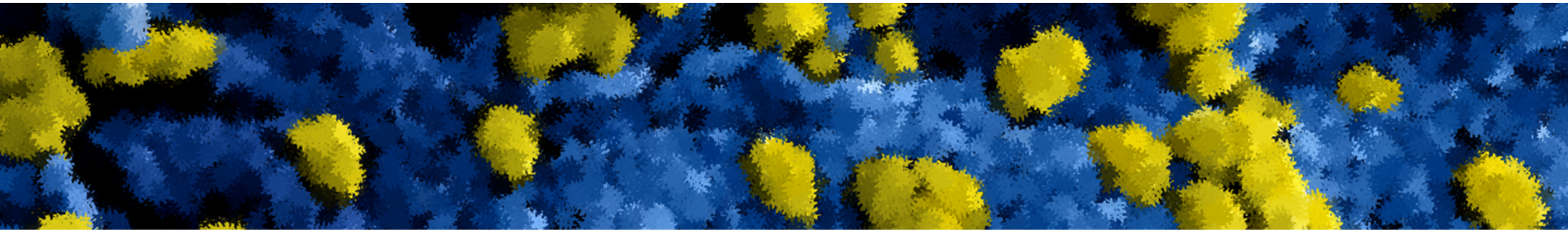
Verskil in sterfte tussen bewoners met en zonder de ziekte van Parkinson

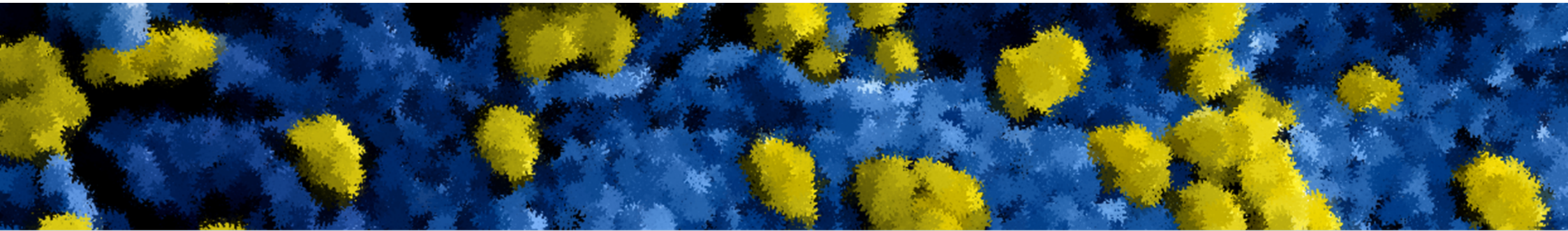
- In de COVID-19 groep kwam **60%** van de bewoners met de ziekte van Parkinson binnen 30 dagen te overlijden (95% BI: 48-71%) versus **41%** van de bewoners zonder de ziekte van Parkinson (95% BI: 38-44%)
- In de COVID-19 groep hadden bewoners met de ziekte van Parkinson **1,7x** **grotere kans** om binnen 30 dagen te overlijden dan bewoners zonder de ziekte van Parkinson (95% BI: 1,2-2,3).
- In de groep zonder COVID-19 hadden bewoners met de ziekte van Parkinson **geen grotere kans** op overlijden binnen 30 dagen.*
- Het risico op overlijden binnen 30 dagen voor bewoners met de ziekte van Parkinson was dus enkel **groter** in geval van COVID-19 ($p = 0,018$).*

* Gecorrigeerd voor geslacht, leeftijd, dementie, cardiovasculair- en cerebrovasculair lijden, diabetes mellitus, pulmonaal lijden, nierfalen en de ziekte van Parkinson

Conclusie

Conclusie:

- Bewoners met COVID-19 hebben een 18x groter risico op overlijden binnen 30 dagen dan bewoners zonder COVID-19
- Bewoners met COVID-19 én dementie of de ziekte van Parkinson hebben een extra groot risico op overlijden binnen 30 dagen
- Ook mannelijke bewoners hebben een verhoogd risico op overlijden binnen 30 dagen. Mannelijke bewoners hebben dit echter ook als zij geen COVID-19 hebben

Discussie

- Mogelijke verklaringen voor dementie en de ziekte van Parkinson als risicofactor:
  - Vaker gecompliceerd beloop (COVID-19 ging vaker gepaard met lage saturatie)
    - Slechtere algehele conditie vooraf?
    - Slikproblemen, waardoor verhoogd risico op aspiratiepneumonie?
  - Niet kunnen uiten van klachten → Vertraging starten met ondersteunende behandeling / aandacht voor goede intake?

Aanbeveling:

- Verpleeghuisbewoners moeten extra beschermd worden tegen COVID-19:
  - Inzet persoonlijke beschermingsmiddelen
  - Tijdige signalering van klachten
  - Aandacht voor goede intake
- Er moet extra aandacht zijn voor bewoners met dementie en de ziekte van Parkinson

Methodologische verantwoording

Welke gegevens werden er geregistreerd?

1. Als een arts 'COVID' of 'Corona' rapporteert in het elektronisch patiëntendossier Ysis verschijnt automatisch een digitaal registratieformulier waarin wordt gevraagd naar:
  - datum van de verdenking
  - problemdiagnose: COVID-19 verdenking, COVID-19 bevestigd of geen COVID-19
  - symptomen: typische symptomen (koorts, kortademigheid, hoesten) en atypische symptomen (keelpijn, delier). Overige symptomen konden in een vrij tekstveld aanvullend worden gerapporteerd
  - metingen: O₂ saturatie (verlaagd ja/nee) en temperatuur
2. Bij elke verandering die in het dossier van de betreffende patiënt wordt vastgelegd verschijnt een zgn. "follow-up formulier" waarin in geval van wijzigingen wordt gevraagd naar diagnostiek: COVID-19 bevestigd, COVID-19 uitgesloten, diagnostiek ingezet

Welke gegevens werden er geregistreerd?

3. Wij gebruikten usual care data voor anonieme gegevens over:
  - De patiëntkenmerken o.a. geslacht, type zorg en comorbiditeit
  - Medische voorgeschiedenis (dementie, cardio- en cerebrovasculair lijden, diabetes mellitus, pulmonaal lijden, nierfalen en de ziekte van Parkinson)
  - Risico op overlijden:
    - COVID-19 (cases): binnen 30 dagen na het verstellen van de verdenking op COVID-19
    - Geen COVID-19 (controls): binnen 30 dagen na inclusiedatum

